

Formes úniques de continuitat en l'espai

Umberto Boccioni

<http://www.taringa.net/posts/imagen>

Umberto Boccioni

Nascut a Reggio Calabria el 1882, **Boccioni** va anar a estudiar a Roma, a l'Acadèmia de belles Arts, el 1901. Amb el seu germà fou deixeble de Giacomo Balla, pintor divisionista. També estudià a París l'estil impressionista i postimpressionista, i art a Venècia. Finalment anà a Milà el 1907, on conegué alguns pintors futuristes, incloent el famós **Marinetti**.

Ambdós artistes, juntament amb altres, escriviren més tard **manifestos futuristes**. Boccioni es convertí en el principal teòric del moviment. Va decidir ser escultor després de visitar varis estudis a París, el 1912, on conegué a Braque, Archipenko, Brancusi i altres com Medardo Rosso. Tots influïren en les seves escultures posteriors, especialment els cubistes.

El carrer davant la casa, 1911

El 1914 va publicar "Pittura i escultura futuristes" exposant l'estètica del grup:

"Mentre els impressionistes fan una taula en un moment concret i subordinen la vida de la taula a la seva aparença en aquell moment, nosaltres sintetitzem cada moment (temps, espai, forma, color-to) i llavors construim la taula"

Els futuristes van fer dues exposicions plegats a Londres el 1912 i el 1914, les quals impressionaren a uns quants joves artistes anglesos que s'uniren al grup.

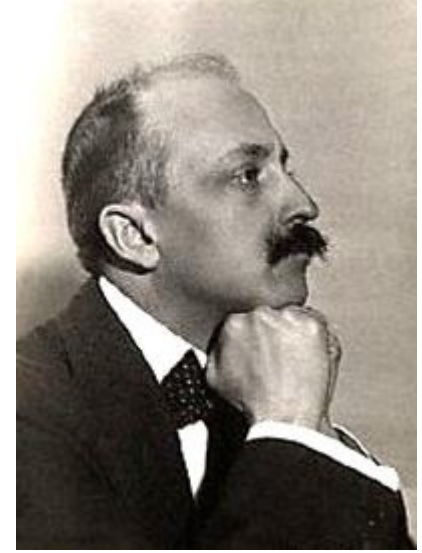
Boccioni fou mobilitzat en declarar-se la guerra, i fou assignat al regiment d'artilleria, a prop de Verona. Va ser tirat pel cavall durant un entrenament, morint als 33 anys, el 1916.

Dinamisme d'un ciclista i Càrrega de llancers

El futurisme

Tomasso **Marinetti** va publicar l'any **1909** el Manifest futurista, on recollia l'ideari d'aquest nou moviment cultural. Aquest serà el primer escrit d'una sèrie de publicacions que seguirien després.

El futurisme suposà l'**abandó dels models del passat**, la tradició figurativa. Pertany a les **primeres avantguardes** del segle XX.

A l'**escultura** es pretén donar-li **moviment**, característica bàsica de l'estil. Introdueix un nou concepte, la **rapidesa per plasmar el moviment veloç**, seguint el camí dels **progressos tècnics** del moment. La sensació de moviment queda plasmada a partir de la **descomposició de la figura**, i utilitza recursos geomètrics propis del cubisme (cubisme dinàmic).

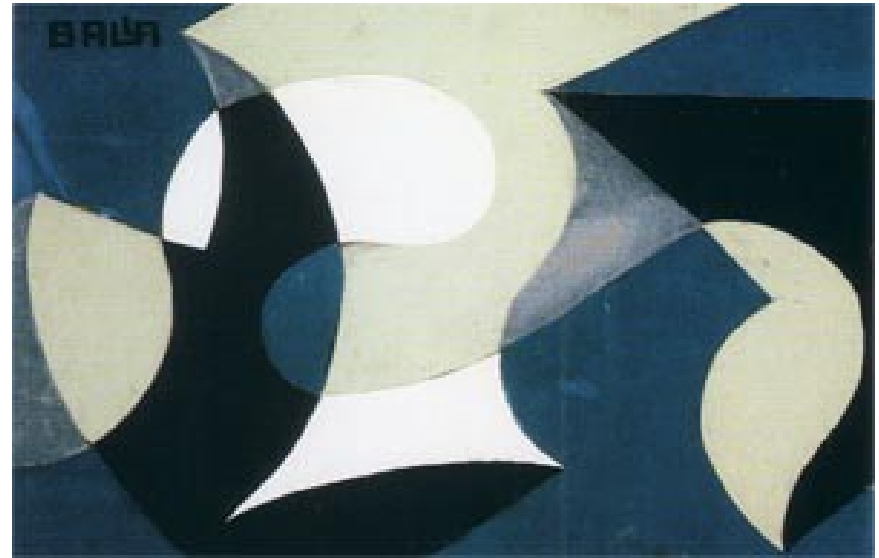

Marinetti, *Manifest del futurisme*, 1909

Els artistes futuristes cerquen obsessivament reproduir nocions i percepcions vinculades a la idea de progrés, com el moviment, el dinamisme, el canvi i la transformació. Per això van inventar una nova tècnica formal, el **simultaneisme**, que repetia les imatges de manera superposada, constituint una mena de seqüència fílmica amb colors vius i molt variats.

Umberto Boccioni. *Elasticitat*, 1912

Giacomo Balla. *Composició futurista*, 1915

El **moviment futurista** volia que l'artista modern s'alliberés dels models i les tradicions figuratives del passat per centrar-se únicament en el món contemporani, dinàmic i en continua evolució. Com a temes artístics proposava la ciutat, els automòbils i la caòtica vida quotidiana. També el risc, i en ocasions la violència i el militarisme. El 1919 coincidiren les seves idees amb el feixisme naixent.

La ciutat s'aixeca, 1910

Documentació general

Títol: Formes úniques de
continuitat en l'espai

Autor: Umberto Boccioni
(Reggio de Calàbria, 1882-
Sorte (Verona) 1916)

Cronologia: 1913

Estil: Futurisme

Tipologia: Escultura exempta

Material: Bronze

Tècnica: Fosa

Dimensions: 111,2 x 88 x
40 cm.

Localització: Museu d'Art
Modern (MoMA, Nova York)

Tema: Al·legoria, home en
posició de marxa
(dinamisme, moviment)

Formes úniques de continuïtat en l'espai és una famosa escultura futurista realitzada el 1913 per l'escultor italià Umberto Boccioni. La versió original es troba feta en guix, les foses en bronze són pòstumes, i es troben en alguns museus del món. L'original i una fosa en bronze es troba a Sao Paulo (Museu d'Art contemporani- MAC-USP). La resta d'altres quatre fundicions en bronze es troben disperses a museus de Nova York, Londres i Los Àngeles.

Amb aquesta escultura Boccioni va intentar, anar més enllà de la impressió de moviment, **explorar la noció de velocitat i força** a l'escultura, prenent assignar **valors lluminosos a la superfície**.

L'escultura **excedeix els límits corporis de l'ésser humà**, i s'assembla a una bandera ondejant al vent. Sembla que el cos que es representa serpenteja, **lluitant contra una força invisible**. Encara que el resultat (físic) és un retrat a tres dimensions, el cos en moviment **introdueix una quarta dimensió, «el temps»**. En la seva «lluita» contra aquesta força invisible, el cos en moviment, va deixant trossos de si mateix.

Anàlisi formal

Retrat d'un **cos antropomòrfic**.

Camina cap en davant amb les cames fixades sobre dos blocs, que no tallen l'efecte de dinamisme.

Reprodueix el moviment a partir de la projecció, en un **mateix pla espacial**, de la musculatura corporal, sobretot el tors i les cames.

El volum del cos es desplaça en un moviment per l'espai, generant aquest **efecte òptic de moviment**. Sembla avançar a gran **velocitat**.

El tors, sense braços, han estat substituïts per una forma arrodonida.

Figura configurada amb la **sobreposició de volums**.

És com una seqüència fílmica en la qual les imatges es van col·locant una sobre l'altra, en lloc d'aparèixer una darrera l'altra.

El contorn apareix **desdibuixat**, obrint-se en **diverses perspectives**, multiplicant-se en volums còncavos i convexos que es tallen, creant un joc de plànols, on la imatge mostra un moviment d'ales o de roba, que juga amb les llums del propi material.

Resultat final: una espècie de massa, o màquina, però molt vital i espacial.

Figura distorsionada, semblant al plantejament cubista el qual enquadra en un sol pla punts de vista diferents: **simultaneïtat espacial**.

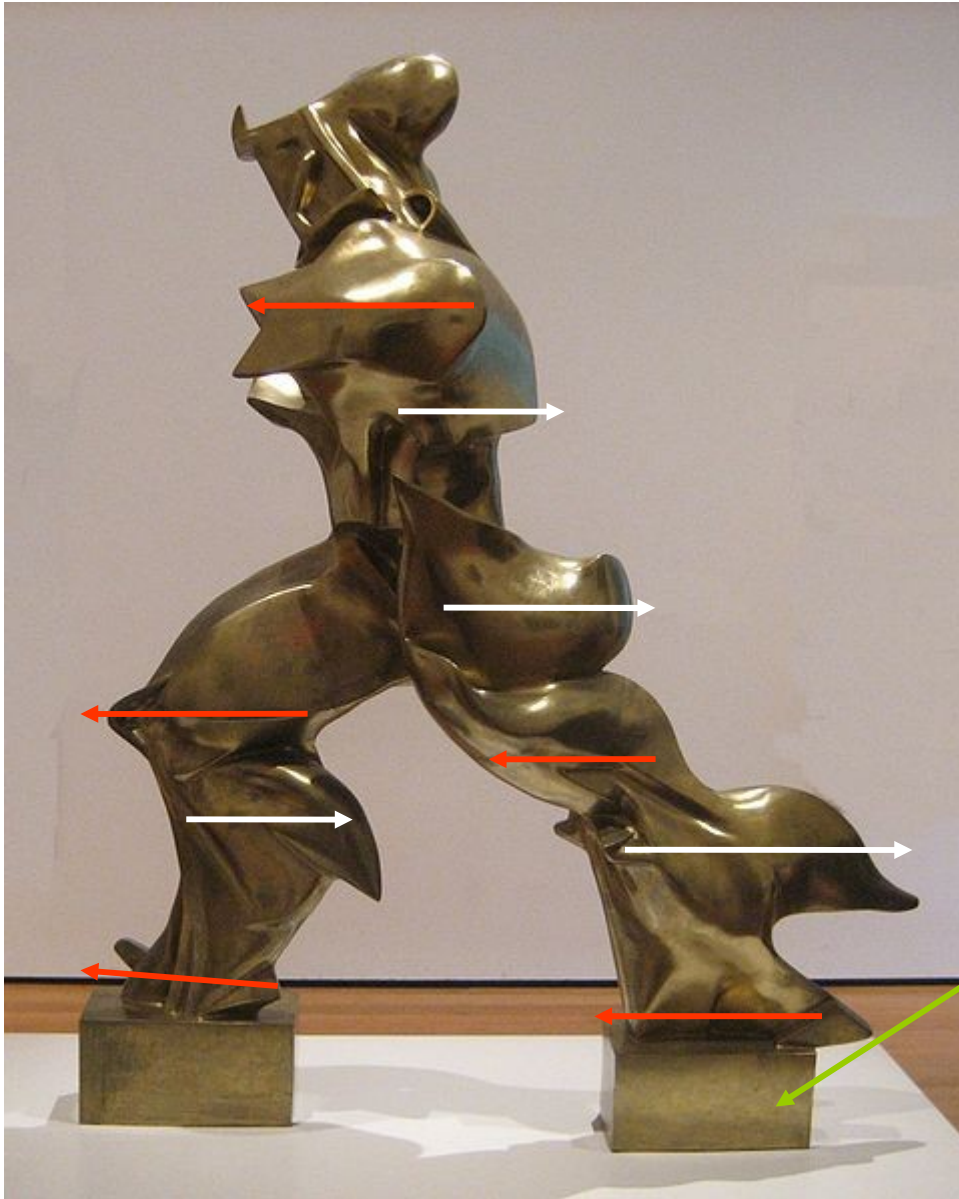

Simultaneïtat temporal que reproduïx el sentit de l'acció.

Multiplicació de formes geomètriques per captar el moviment dels passos de la figura. Són formes geomètriques de **perfils angulosos**.

Aquestes formes es potencien visualment gràcies a la superfície **brillant del bronze**.

La **sensació de força i moviment** s'accentua per la forma de la roba al vent.

Aquests **perfils angulosos** permeten representar amb més vivacitat la **tensió** entre el **desplaçament de la figura en el sentit del moviment** (cap en davant) i les **formes generades en sentit contrari** (cap endarrera), pel dinamisme de la marxa.

És una escultura de **composició oberta** o centrífuga, que es relaciona amb l'entorn.

Els **peus** descansen sobre **dues plataformes quadrangulars** que s'eleva respecte al pla i accentuen la sensació de lleugeresa.

Interpretació

L'obra vol donar una imatge de l'**home modern**, un ésser anònim d'una gran ciutat, que viu el seu temps. Aquest està protagonitzat per la màquina, fet que fa que l'home sembli una màquina, amb un organisme mecànic.

Pot recordar la figura d'un guerrer si pensem en l'exaltació que feien del **militarisme** els escultors futuristes.

Tres característics de l'obra, i del moviment futurista són: **força, moviment, màquina, industrialització**

Els tres angulosos de la figura s'assemblen a una màquina. El futurisme feia de la **màquina** i del **moviment** les seves banderes.

Aquesta obra simbolitza la **figura que avança cap al futur**, amb dinamisme, i deixa el passat enrere i mira al futur amb **optimisme** i amb **força**, ja que pot seguir avançant malgrat el vent que se li oposa. Per alguns recorda la Victòria de Samotràcia.

És una **escultura oberta**, que vol deixar clar el concepte d'obertura infinita, obertura a tots els avenços i innovacions presents i futures.

Boccioni entenia el dinamisme com:

"... la concepció lírica de les formes, interpretada per les infinites manifestacions de la relativitat entre el moviment absolut i el relatiu".

El **moviment absolut** són les forces internes invisibles d'un objecte, que l'escultor revela en relació amb el **moviment relatiu**, el que experimenta a través de l'espai i el temps.

Formes úniques de continuïtat en l'espai és la posada en pràctica d'aquestes teories. Un retrat tridimensional d'un cos enèrgic i poderós en acció, que reproduïx perfectament l'energia interna de l'ésser humà.

Per alguns recull l'essència de la teoria nitzscheana del "superhome", l'ésser humà del futur, biònic, meitat humà meitat màquina, desenvolupant-se lliurement, trencant amb tot allò que el tenia lligat.

Boccioni: *"Destruïm-ho tot i proclamem la total i absoluta abolició de la línia finita i de l'estàtua tancada... La reconstrucció abstracta dels plànols i dels volums que determinen les formes, no els seu valor figuratiu"*. És a dir, pretenia el total abandonament dels convencionalismes del passat, alliberar-se'n, transgredir el que estava establert per afirmar una total llibertat.

Development of a Bottle in Space

Formes úniques de continuïtat en l'espai a la moneda de vint cèntims d'euro d'Itàlia.

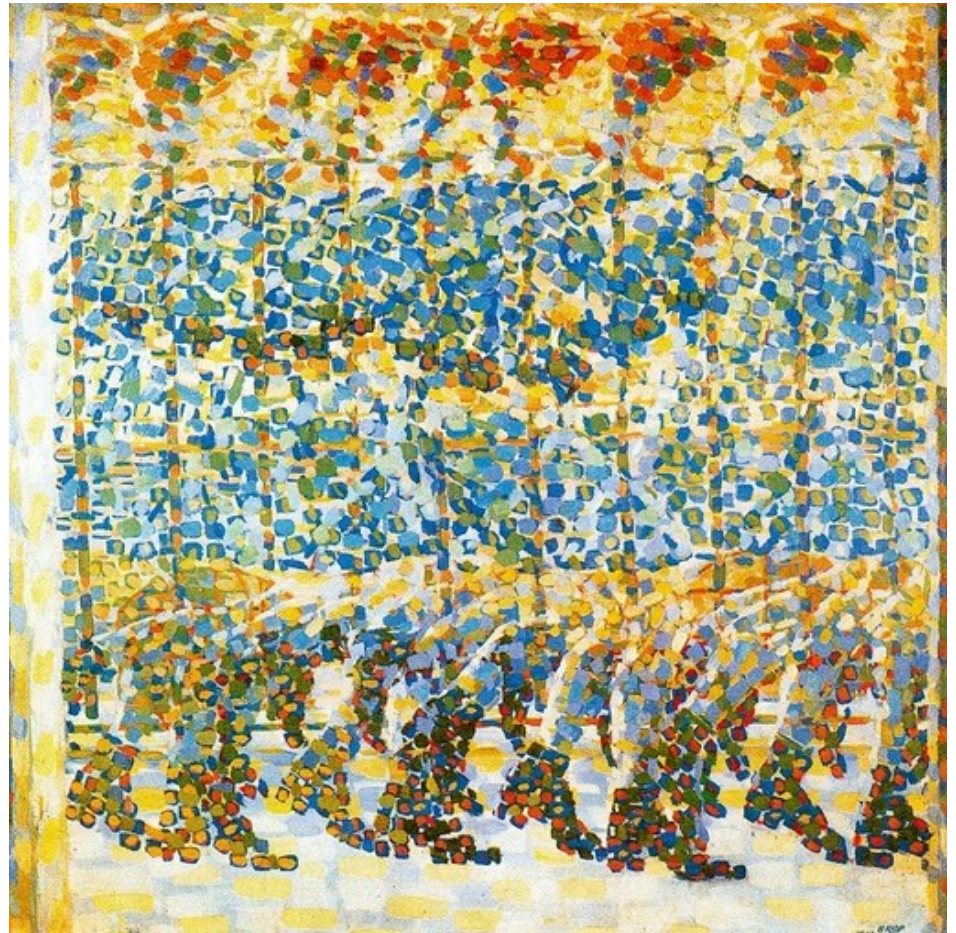

Models i influències

Boccioni va treballar tant l'escultura com la pintura. En pintura va seguir la tècnica de Giacomo Balla, de la pinzellada fragmentada i divisionista.

Boccioni va ser qui millor va transmetre el dinamisme propi del futurisme. Fou també pioner en l'ús de nous materials com el vidre, ciment o ferro.

Tot i que el futurisme rebutja el passat, l'escultura de Boccioni té semblança amb la **Victòria de Samotràcia**. Ambdues escultures representen el moviment ràpid i decidit d'un cos en l'espai. En una centrat el moviment en les robes, i en l'altra en el modelat del propi cos.

Giacomo Balla, *Noia al balcó*

Fraser famosa de Marinetti:

"Un automòbil de carreres és més bell que la Victòria de Samotràcid"

